

PREDSTAVITEV UKREPOV LEADER V OKVIRU PRP 2014-2020

vir: prvi predlog Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020
z dne 15.11.2013 (MKO ga je posredovalo v neformalno potrditev na
Evropsko komisijo)

Darja Planinc, vodja Tehnične pisarne LAS Posavje
za 30. sejo UO in 15. sejo ZČ LAS Posavje
Krško, 23.12.2013

Tematski cilji iz Skupnega strateškega okvira (SSO)

to so pravila delovanja posameznega sklada, ki jih določa skupna Uredba EU parlamenta in Sveta skupaj za vse sklade)

Vsak sklad SSO za prispevek k strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast v skladu s svojo misijo podpira naslednje tematske cilje:

- (1) krepitev raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij;
- (2) povečanje dostopnosti do informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti;
- (3) povečanje konkurenčnosti malih in srednjih podjetij ter kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR);
- (4) podpora prehodu na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljika v vseh sektorjih
- (5) spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanja in obvladovanja tveganj;
- (6) varstvo okolja in spodbujanje učinkovite uporabe virov;
- (7) spodbujanje trajnostnega prometa in odprava ozkih grl v ključnih omrežnih infrastrukturah;
- (8) spodbujanje zaposlovanja in mobilnosti delovne sile;
- (9) spodbujanje socialnega vključevanja in boja proti revščini;
- (10) vlaganje v spretnosti, izobraževanje ter vseživljenjsko učenje;
- (11) izboljšanje institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava.

Tematski cilji se oblikujejo v prednostne naloge, značilne za vsak sklad SSO, in opredelijo v pravilih za posamezne sklade, ti so: evropski sklad za regionalni razvoj, evropski socialni sklad, evropski kmetijskih sklad za razvoj podeželja in evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ki se skupaj imenujejo tudi strukturni skladi) in kohezijski sklad

Ključni konceptualni premiki v vsebini prihodnjega PRP 2014-2020 glede na programsko obdobje 2007-2013:

- ▶ **Podnebne spremembe, skrb za okolje in inovacije** so sedaj neločljiv element vseh ukrepov PRP 2014-2020 (torej proizvesti več z manj viri in vplivi na okolje).
- ▶ **Prenos znanja in inovacij je postavljen v središče PRP 2014-2020** (popolna novost t.i. EIP - operativne skupine Evropskega inovacijskega partnerstva - povezovanje kmetov, svetovalcev, izobraževalnih institucij, drugih razvojnih organizacij za neposreden prenos znanja v prakso)
- ▶ **Večja ciljna usmerjenost investicijskih podpor**, namenjenih povečevanju produktivnosti in konkurenčnosti.
- ▶ **Večja ciljna naravnost kmetijsko okoljskih in kmetijsko podnebnih plačil** in možnost individualnega izbora dodatnih zahtev.
- ▶ Bistveno večji poudarek je namenjen **horizontalnemu in vertikalnemu povezovanju v agro-živilske in gozdno-lesne verige** (poleg ostalih tudi nov ukrep v evropski politiki razvoja podeželja »Sodelovanje«, in vključuje raznovrstne oblike sodelovanja, s katerimi bo akterjem na podeželskih območjih omogočeno lažje premagovanje ekonomskih in drugih omejitev, s katerimi se ti soočajo zaradi razdrobljenosti).
- ▶ **Celovitejši pristop k razvojnim izzivom podeželskih območij** in v tem okviru še posebej ustvarjanje pogojev za ohranjanje in ustvarjanje delovnih mest.

6 prednostnih nalog politike razvoja podeželja na ravni EU

5 prednostnih področij politike razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020

13 izbranih ukrepov in podukrepov

Obrazložitev: za uresničevanje teh 6 prednostnih nalog je bilo ravni države Slovenije načrtanih 5 prednostnih področij politike razvoja podeželja RS v obdobju 2014-2020.

Evropska komisija je predlagala nabor ukrepov, s pomočjo katerih bodo države članice lahko dosegle svoje prednostne cilje in s tem tudi cilje na ravni EU.

Na ravni RS je bilo s pomočjo analize stanja in SWOT analize ter skozi javno razpravo odločeno o izvajanju 13-ih ukrepov in znotraj njih podukrepov.

6 prednostnih nalog politike razvoja podeželja na ravni EU

- ▶ **Prednostna naloga 1:** Pospeševanje prenosa znanja ter inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih
- ▶ **Prednostna naloga 2:** Krepitev vitalnosti kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega gospodarjenja z gozdov
- ▶ **Prednostna naloga 3:** Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobiti živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu
- ▶ **Prednostna naloga 4:** Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom
- ▶ **Prednostna naloga 5:** spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje prehoda v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe
- ▶ **Prednostna naloga 6:** Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

HORIZONTALNI CILJI: prenos znanja in inovacij, skrb za okolje in podnebne spremembe

Prednostna naloga 1: Pospeševanje prenosa znanja ter inovacij v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželskih območjih

- ▶ Prednostno področja 1A: Spodbujanje inovacij, sodelovanja in razvoja baze znanja na podeželskih območjih
- ▶ Prednostno področje 1B: Krepitev povezav med kmetijstvom, proizvodnjo hrane in gozdarstvom ter raziskavami in inovacijami, tudi zaradi boljšega okoljskega upravljanja in okoljske učinkovitosti
- ▶ Prednostno področje 1C: Krepitev vseživljenjskega učenja in poklicnega usposabljanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju

Prednostna naloga 2: Krepitev vitalnosti kmetij in konkurenčnosti vseh vrst kmetijstva v vseh regijah ter spodbujanje inovativnih kmetijskih tehnologij in trajnostnega gospodarjenja z gozdov

- ▶ Prednostno področje 2A: Izboljšanje ekonomske uspešnosti vseh kmetij ter zagotavljanju lažjega prestrukturiranja in posodabljanja kmetij, zlasti z namenom povečanja njihove udeležbe na trgu in tržne usmerjenosti ter kmetijske diverzifikacije
- ▶ Prednostno področje 2B: Zagotavljanje lažjega vstopa ustrezno usposobljenih kmetov v kmetijski sektor, zlasti pa generacijske pomladitve

Prednostna naloga 3: Spodbujanje organiziranja živilske verige, vključno s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, dobrobiti živali in obvladovanja tveganj v kmetijstvu

- ▶ Prednostno področje 3A: Izboljšanje konkurenčnosti primarnih proizvajalcev z njihovo boljšo vključitvijo v agroživilsko verigo prek shem kakovosti, dodajanjem vrednosti kmetijskim proizvodom, pa tudi promocijo na lokalnih trgih in v kratkih dobavnih verigah, skupinah in organizacijah proizvajalcev in medpanožnih organizacijah

Prednostna naloga 4: Obnova, ohranjanje in izboljševanje ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom

- ▶ Prednostno področje 4A: Obnova, ohranjanje in izboljšanje biotske raznovrstnosti, vključno z območji Natura 2000, območij z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami in sistemi kmetovanja visoke naravne vrednosti, ter stanja krajin v Evropi
- ▶ Prednostno področje 4B: Izboljšanje upravljanja voda, vključno z ravnanjem z gnojili in pesticidi
- ▶ Prednostno področje 4C: Preprečevanje erozije tal in izboljšanje upravljanja tal

Prednostna naloga 5: spodbujanje učinkovite rabe virov ter podpiranje prehoda v kmetijskem, živilskem in gozdarskem sektorju na nizkoogljično gospodarstvo, odporno na podnebne spremembe

- ▶ Prednostna naloga 5 ni posebej programirana v PRP 2014-2020

Utemeljitev:

Vidik blažitve podnebnih sprememb in prilagajanje nanje je vključen v vse prednostne naloge, ki jih naslavlja PRP 2014-2020. Peta prednostna naloga ni bila posebej programirana, ker je vidik podnebnih sprememb vključen v vse ostale prednostne naloge in tako prepoznan kot eden ključnih izzivov v kmetijstvu, živilsko-predelovalni industriji in gozdarstvu.

Prednostno naloga 6: Spodbujanje socialne vključenosti, zmanjševanja revščine in gospodarskega razvoja podeželskih območij

- ▶ Prednostno področje 6A: Spodbujanje diverzifikacije, ustanavljanju in razvoju malih podjetij in ustvarjanju novih delovnih mest
- ▶ Prednostno področje 6B: Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij
  - ❖ V okviru tega prednostnega področja se bodo izvajali vsi ukrepi LEADER.
- ▶ Prednostno področje 6C: Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti
  - ❖ Program ne naslavlja prednostnega področja 6C posebej, **obrazložitev**: to prednostno področje je zajeto v prednostnem področju 6B.

Utemeljitev 6. prednostne naloge zaradi razumevanja ukrepov LEADER 2014-2020 v nadaljevanju:

- ▶ Zaostrene gospodarske in socialne razmere se močno odražajo tudi na podeželju. Za ohranjanje vitalnega podeželja je potrebno spodbujati gospodarske dejavnosti, ki bodo prispevale k aktivaciji in razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja in s tem prispevale k povečevanju dodane vrednosti, ohranjanju obstoječih oz. ustvarjanju novih (zelenih) delovnih mest na podeželju, med drugim tudi s pomočjo samozaposlovanja in aktiviranja človeškega kapitala v obliki usposobljenih in ustvarjalnih mladih prebivalcev podeželja.
- ▶ Pri tem je ključnega pomena, da se o svojih pogledih na lokalni razvoj uskladijo in sporazumejo vse ključne skupine akterjev na določenem lokalnem območju, to je zasebni in javni sektor ter civilna družba. Znotraj takšne oblike lokalnega partnerstva se na transparenten način sprejemajo vse ključne razvojne odločitve.
- ▶ **K ohranjanju vitalnega podeželja lahko veliko prispevajo lokalna razvojna partnerstva**, ki zaradi poznavanja lokalnega okolja lahko bistveno pripomorejo k ustvarjanju višje kakovosti življenja na podeželju, pa tudi druge oblike sodelovanja, ki povezujejo kmetijstvo s socialnimi vidiki. K višji kakovosti življenja na podeželju in spodbujanju gospodarske aktivnosti lahko prispeva ustrezna infrastrukturna razvitost, predvsem razvitost širokopasovnih internetnih povezav.
- ▶ Zaradi nepokritosti podeželja s širokopasovnimi internetnimi povezavami ustrezne hitrosti in pomenom, ki ga ima tovrstna infrastruktura za dvig kakovosti življenja na podeželju in spodbuditev gospodarske aktivnosti na podeželju, bo **del sredstev za ukrep LEADER namenjen izgradnji širokopasovnega omrežja**. Za ta del sredstev bo izveden ločen javni razpis skupaj z MGRT, ki tudi namenja del sredstev za izgradnjo širokopasovnega omrežja, v okviru vključitve v CLLD.

5 prednostnih področij politike razvoja podeželja RS 2014-2020

1. Pospešitev procesov strukturnega prilagajanja v kmetijstvu in s tem ustvarjanje pogojev za povečanje produktivnosti slovenskega kmetijstva in dvig stopnje samooskrbe.
2. Učinkovitejše tržno organiziranje kmetijstva, krepitev agroživilskih verig ter večja prepoznavnost in kakovost lokalno pridelanih proizvodov.
3. Trajnostno izkoriščanje gozdov in povečanje dodane vrednosti lesa z boljšim tržnim povezovanjem na področju gozdarstva in vzdolž gozdno-lesne verige ter povečanjem konkurenčnosti na področju gozdarstva in neindustrijske predelave lesa.
4. Spodbujanje kmetijskih praks, ki ugodno vplivajo na ohranjanje naravnih virov in prilagajanje na podnebne spremembe.
5. Zelena delovna mesta in skladen in vzdržen razvoj podeželja, ki temelji na razvoju endogenih potencialov lokalnega okolja.

Prenos znanja in inovacij, skrb za okolje in podnebne spremembe so horizontalni cilji, ki jih zasleduje vseh pet prednostnih področij ukrepanja.

V obdobju 2014-2020 se bo izvajalo 13 ukrepov, določeni razdeljeni v več podukrepov:

1. Prenos znanja

1. podukrep: Usposabljanje in pridobivanje strokovnih znanj
2. podukrep: Demonstracijski projekti

2. Pomoč pri uporabi storitev svetovanja

1. podukrep: Pomoč pri uporabi storitev svetovanja

3. Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila

1. podukrep: Sodelovanje v shemah, vzpostavljenih na podlagi EU zakonodaje, nacionalne sheme, prostovoljne sheme, za katere država članica prizna, da so v skladu s smernicami EU
2. podukrep: Dejavnosti informiranja in promocije, ki jih izvajajo skupine proizvajalcev na notranjem trgu

4. Naložbe v osnovna sredstva

1. podukrep - Naložbe, ki izboljšajo splošno učinkovitost in trajnost kmetijskega gospodarstva
2. podukrep - naložbe, ki zadevajo predelavo in trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi
3. podukrep - Naložbe, ki zadevajo infrastrukturo, povezano z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva

5. Razvoj kmetij in podjetij

1. podukrep - Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete
2. podukrep - Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

6. Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa

1. podukrep - Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa
2. podukrep - Naložbe v neindustrijsko predelavo lesa

7. Skupine in organizacije proizvajalcev

1. ukrep - Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev na področjih kmetijstva in gozdarstva

8. Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

1. ukrep - Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

9. Ekološko kmetovanje

1. ukrep - Izvajanje ekološkega kmetovanja ali preusmeritve v ekološko kmetovanje

10. Plačila območjem z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami

1. ukrep - Plačila območjem z naravnimi in drugimi posebnimi omejitvami

11. Dobrobit živali

1. ukrep - Plačila za izvajanju ukrepa dobrobit živali

12. Sodelovanje

1. ukrep - Sodelovanje

13. LEADER

1. podukrep: Pripravljalna podpora
2. podukrep: Izvajanje dejavnosti v okviru lokalne razvojne strategije
3. podukrep: Dejavnosti sodelovanja
4. podukrep: Tekoči stroški in animacija

Prispevek ukrepov LEADER k prednostnim področjem

Ukrepi LEADER so prepoznani kot tisti, ki v lahko v največji meri v obdobju 2014-2020 prispevajo **k prednostni nalogi 6b: Pospeševanje lokalnega razvoja podeželskih območij** (seveda lahko prispevajo tudi k eni ali več drugim, o čemer odloči LAS sama).

Velja, da morajo ukrepi LEADER **prispevati vsaj k eni prednostni nalogi razvoja podeželja in k trem horizontalnim ciljem: podnebne spremembe, skrb za okolje in inovacije.**

Skozi to prednostno nalogo se bo uresničevala tudi **prednostna naloga 6C: Spodbujanje dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) na podeželskih območjih ter njihove uporabe in kakovosti.**

Prispevek ukrepov LEADER k horizontalnim ciljem

Ne glede na izbrano prednostno nalogo morajo ukrepi LEADER hkrati odražati prispevek k doseganju horizontalnih ciljev EU: inovacije, skrb za okolje in podnebne spremembe.

- ❑ **podnebne spremembe:** v okviru izvajanja LRS je možno podpreti tudi projekte, ki prispevajo k uresničevanju prednostnih nalog, vezanih na prilagajanje in obvladovanje podnebnih sprememb.
- ❑ **skrb za okolje:** v okviru izvajanja LRS je možno podpreti tudi projekte, ki prispevajo k uresničevanju prednostnih nalog, vezanih na skrb za okolje. Pričakuje se lahko predvsem »mehke« projekte, namenjene reševanju okoljskih problematik, v obliki osveščanja, obveščanja, promocije, pa tudi manjše naložbe, kot so neproizvodne naložbe (npr. ekološke / okoljske ureditve naselij, usposobitev in izboljšanje stanja habitatov in vrst na NATURA 2000 območjih, skrb in učinkovito upravljanje z naravnimi vrednotami, širjenje zelenih pasov, površin, varovanih območij itd.).
- ❑ **inovacije - inovativnost** je eno od osnovnih načel ukrepa LEADER. Pristop in način načrtovanja in uresničevanja lokalnega razvoja preko LAS in njihovih strategij z uporabo pristopa »od spodaj navzgor« ima velik inovativen potencial. Ker ukrep lahko prispeva h katerikoli prednostni nalogi razvoja podeželja in podpore, z razliko od ostalih ukrepov, niso zelo ozko usmerjene in v naprej določene, je LEADER tisto orodje, ki odpira prostor za nove, inovativne razvojne rešitve. Spodbujanje sodelovanja prav tako omogoča izmenjavo izkušenj in idej ali pa krepitev razvojnih potencialov za doseganje zastavljenih ciljev, kar tudi predstavlja novost oziroma nov način k razvojnemu pristopu in razmišljanju.

Kako je prepozna vloga LAS na ravni EU in s tem tudi v RS?

- ▶ **LAS so prepoznane kot tiste, ki lahko pomembno prispevajo k aktivaciji endogenih razvojnih potencialov, še zlasti socialnega kapitala na podeželju, s tem spodbujajo res lokalni razvoj, ki so ga opredelile v LRS.**
- ▶ **Odločitev o strateški naravnosti LRS (to je določitev LEADER teme), upoštevajoč navedeno, je samostojna odločitev LAS, ki pa:**
  - ❑ Temelji na opredelitvi prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti določenega območja
  - ❑ Vsebina LRS se mora umeščati v ključne strateške usmeritve PRP 2014-2020, s tem sledi prednostnim nalogam politike razvoja podeželja, ki pa so opredeljene na ravni EU.
  - ❑ LRS morajo biti skladne tudi z ostalimi razvojnimi usmeritvami na regionalni in lokalni ravni.
  - ❑ LRS bo morala jasno nasloviti oz. prikazati prispevek k trem horizontalnim ciljem, to je podnebnim spremembam, skrbi za okolje in inovacije.
- ▶ **Takšnemu okviru mora slediti tudi vsebina projektov.**

Lokalna Razvojna Strategija - odraz razvojnih problemov, možnosti ter priložnosti območja

KLJUČNA NAČELA PRI NAČRTOVANJU LRS ZA OBODBJE 2014-2020:

- ▶ Koncentracija oz. tematsko osredotočenje sredstev na eno ali največ dve tematski področji (t.i. LEADER tema/temi).
- ▶ Jasno opredeljena prednostna področja vlaganj (odraz kvalitetne analize stanja in SWOT analize lokalnega okolja in skladnosti s strateškimi usmeritvami PRP 2014-2020!, prednostnim nalogam politike razvoja podeželja na ravni EU in tematskim ciljem iz SSO okvira)
- ▶ Naravnost v doseganje jasnih rezultatov, ki morajo izkazovati trajnost tudi po izteku sofinanciranja
- ▶ Uravnoteženost med javnimi in zasebnimi interesi
- ▶ Odgovornost in transparentnost v vseh fazah skupnega sprejemanja odločitev (od načrtovanja, odločanja do izvajanja in kasneje spremljanja in vrednotenja rezultatov).

LEADER V PRIHODNJE

- ▶ V PRP 2007-2013 je bil LEADER samostojna 4. os, razdeljena na več ukrepov
- ▶ V predlogu PRP 2014-2020 je LEADER poseben ukrep programa razvoja podeželja, razdeljen na več aktivnosti, ki izpolnjuje vse pogoje za t.i. CLLD
- ▶ Te aktivnosti so:
  - ❑ PRIPRAVLJALNA PODPORA
  - ❑ IZVAJANJE AKTIVNOSTI V OKVIRU LRS
  - ❑ PROJEKTI SODELOVANJA
  - ❑ TEKOČI STROŠKI, POVEZANI Z IZVAJANJEM LRS IN DELOVANJEM LAS
- ▶ LEADER tudi v prihodnje omogoča nekonvencionalno reševanje razvojnih problemov, saj spodbuja vključenost vseh treh sektorjev v razvojno načrtovanje, odločanje in izvajanje projektov, iskanje najboljših rešitev za vse vključene pa spodbuja inovativnost in kreativnost.
- ▶ Prvi predlog PRP 2014-2020 opredeljuje vsebino, obseg in višino podpore

► **PRIPRAVLJALNA PODPORA: podpora za pripravo LRS, za reorganizacijo, združevanje, širitev LAS; podpora za usposabljanje, povezovanje, za namen priprave in uresničitvev LRS**

- ❑ LAS izkaze zadostne človeške in finančne vire za pripravo in uresničevanje LRS
- ❑ Še nima izdelane LRS za obdobje 2014-2020 (sredstva za delovanje iz naslova ukrepov LEADER iz obdobja 2007-2013 se porabijo za izvedbo aktivnosti tega programskega obdobja)
- ❑ Gre za pretežno podeželsko območje, kjer deluje LAS, med 20.000 do 150.000 prebivalcev, predstavlja zaokroženo celoto, geografsko in funkcionalno, območja LAS se ne smejo prekrivati.
- ❑ LRS mora biti predložena v potrditev za podporo na MKO (pri tem se bo upoštevalo načelo minimalnega praga doseženih točk pri ocenjevanju kvalitete LRS. Podrobno bodo vsi postopki v zvezi s tem opredeljeni v izvedbeni uredbi. **Del LRS so tudi vsa pravila delovanja LAS, izbora in potrjevanja projektov, ocenjevanja, možnost pritožbe, preprečevanje konflikta interesov..**
- ❑ Pomoč za pripravljajalno podporo se dodelijo v enkratnem znesku, do 85 % upravičenih stroškov, najmanj 2.500 in največ 25.000 EUR, pogoj je potrjena LRS na Organu upravljanja (MKO)
- ❑ Upravičeni stroški (str. usposabljanja, študij območja, priprave LRS, administrativni stroški).

► **IZVAJANJE AKTIVNOSTI V OKVIRU LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE: podpora za sofinanciranje stroškov, nastalih pri izvedbi projektov, ki uresničujejo cilje LRS in prispevajo k prednostnim nalogam razvoja podeželja.**

- ❑ LRS mora opredeljevati največ dve tematski področji (t.i. LEADER teme), ki morajo prispevati vsaj k eni prednostni nalogi razvoja podeželja in k trem horizontalnim ciljem: podnebne spremembe, skrb za okolje in inovacije
- ❑ Prispevek mora biti razviden iz načrta intervencije (ukrepov) za doseganje ciljev ter zastavljenega sistema kazalnikov in dokazljiv v postopkih spremljanja in poročanja.
- ❑ LEADER tema mora izhajati iz analize stanja, SWOT analize potreb in možnosti in zanje mora biti izkazan dosežen konsenz lokalnih akterjev.
- ❑ Obvezna vsebina LRS je opredeljena v 29. členu Uredbe SSO/2013/EU <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0246:FIN:SL:pdf>
- ❑ Pomoč znaša do 85 % upravičenih stroškov, ne manj kot 2.500 in ne več kot 200.000 EUR, **izjema:** naložbe v gradnjo širokopasovnega omrežja, pomoč do 100 % uprav. str., največ 3.000 EUR na bivalno enoto
- ❑ Upravičeni stroški: splošni str. za pripravo in izvedbo projekta, str. nastali z izvedbo projekta - str. dela, materiala, storitev, str. nastali s promocijo projekta in njegovih rezultatov. Pri tem bo v čim večji meri uporabljen **pristop poenostavljenih stroškov** (povprečnine, pavšalni stroški).
- ❑ Projekt, ki ga je mogoče financirati skozi drug ukrep PRP ali ukrepe drugih skladov se naj bi prijavil neposredno na ta ukrep. Če gre skozi LEADER, potem morajo biti izvajani po pravilih tega ukrepa!
- ❑ Projektne aktivnosti **ne smejo predstavljati rednega dela** javnih služb.

► **DEJAVNOST SODELOVANJA:** podpora za sofinanciranje projektov sodelovanja znotraj države članice (medregijsko sodelovanje) ali projektom sodelovanja med območji v različnih državah članicah ali z območij v tretjih državah (nacionalno sodelovanje); podpora za pripravljeno tehnično podporo za projekte medregijskega in nacionalnega sodelovanja (če LAS lahko dokaže, da načrtujejo izvedbo konkretnega projekta)

- ❑ Upravičenci do podpore so nosilci projektov, fizične in pravne osebe javnega ali zasebnega prava s stalnim bivališčem oz. sedežem na območju zadevne LAS, ki pa morajo tvoriti partnerstvo (partnerje podrobno določa 2. odst. 44.čl. Uredbe RP/2013/EU)
- ❑ Nosilci projektov sodelovanja so lahko tudi LAS ali njihovi člani.
- ❑ Pogoji upravičenosti: namera opredeljena že v LRS, projekt izbran s strani LAS, za kar ima LAS izdelane posebne postopke, ki so potrjeni že v procesu priprave LRS, uresničuje cilje LRS, vsebuje skupne aktivnosti za doseganje skupnih ciljev partnerjev, proj. partnerstvo ne sme biti upravičenec pri projektih ukrepa Sodelovanje
- ❑ Pomoč se dodeli v obliki povračila dela nastalih upravičenih stroškov za pripravljeno tehnično podporo za projekte sodelovanja kot tudi stroškov izvedbe projektov sodelovanja, ki jih ima posamezna LAS, v višini do 85 % upravičenih stroškov, ne manj kot 2.500 in ne več kot 100.000 EUR.

► **TEKOČI STROŠKI IN ANIMACIJA:** podpora se dodeli v obliki povračila nastalih upravičenih stroškov pri upravljanju in delovanju LAS, vključno s spremljanjem in vrednotenjem strategije (tekoči stroški); podpora tudi za animacijo območja (informiranje, obveščanje, spodbujanje, promocija LRS, izmenjava info, spodbujanje povezovanja članov, izmenjava idej, ogledi dobrih praks idr.); podpora za pomoč potencialnim upravičencem za razvijanje projektne ideje in pripravo prijave

- ❑ Upravičenec do teh podpor so LAS, ki imajo potrjeno LRS in že imajo izkušnje s pristopom LEADER iz obdobja 2007-2013.
  - ❑ str. upravičeni od takrat, ko LAS na razpisu pridobi status za 2014-2020 in ima potrjeno LRS (pred tem sodijo str. v pripravljajno podporo!), izkaže usposobljene kadre za opravljanje vseh nalog LAS - upravljanje, delovanje, spremljanje, vrednotenje, animacije, kar se izkaže z referencami in izkušnjami na tem področju
- ❑ Nepovratna pomoč se dodeli v obliki povračila dela nastalih upravičenih tekočih stroškov za upravljanje in delovanje LAS ter stroškov animacije območja.
- ❑ Upravičeni stroški so: tekoči stroški za upravljanje in delovanje LAS; stroški za animacijo območja in podporo prijaviteljem; stroški promocije, obveščanja in informiranja, pri čemer velja **izjema!**
- ❑ Pomoč znaša do 85 % upravičenih stroškov, ne manj kot 2.500 EUR na posamezni zahtevek (ostaja pravilo največ trije zahtevki na leto).

DRUGI SPLOŠNI POGOJI ZA UKREPE PRP, TUDI UKREPE LEADER

- ▶ **UPRAVIČENOST STROŠKOV:** Za izvajanje ukrepov PRP 2014-2020 bodo stroški in njihove najvišje priznane vrednosti na enoto v največji možni meri opredeljene v **posebnem Katalogu stroškov za izvajanje ukrepov PRP 2014-2020**. Pri neinvesticijskih ukrepih bomo postopno uvajali pristop poenostavljenih stroškov (npr. povprečnine, pavšali). S tem bo zagotovljena poenostavitev za upravičenca in administracijo kot tudi bolj racionalna raba javnih sredstev.
- ▶ **PRISPEVEK V NARAVI:** v obliki zagotavljanja del, blaga, storitev, zemljišč in nepremičnin, za katere ni bilo opravljeno plačilo v gotovini, podprto z računi ali dokumenti enakovredne dokazne vrednosti, so lahko upravičeni, če so izpolnjeni vsi pogoji iz 59. člena Uredbe SSO/2013/EU.
- ▶ **MOŽNOST PREDPLAČIL:** Upravičenci do podpore za naložbe v okviru ukrepa iz 18. člena Uredbe RP/2013/EU lahko v skladu s členom 46(5) Uredbe RP/2013/EU plačilno agencijo zaprosijo za izplačilo predplačila. **Skladno z 42(2) členom Uredbe RP/2013/EU se možnost pridobitve predplačil omogoči tudi lokalnim akcijskim skupinam.**
- ▶ **PRIGLASITEV SHEM DRŽAVNE POMOČI ZA UKREPE LEADER:** še ni dorečeno, če in kako

DRUGE POMEMBNE INFORMACIJE GLEDE IZVAJANJA UKREPOV LEADER

- ▶ Višina razpoložljivih sredstev, namenjenih projektom LAS, **se zniža za višino sredstev namenjenih posebnim problemskim območjem, potrjenih s strani Vlade RS (cca. 2 mio evrov) ter za višino sredstev, ki so namenjena za izvajanje vsebine širokopasovnega interneta (5 mio evrov).** Sredstva, namenjena problemskim območjem, se porazdelijo po posebnem ključu med tiste LAS, v katerih se ta problemska območja nahajajo. LAS morajo ta sredstva nameniti izključno za izvedbo projektov na teh območjih. Sredstva, namenjena za izgradnjo širokopasovnega omrežja, bodo dodeljena LAS na podlagi javnega razpisa, ki ga bomo izvedli skupaj z MGRT, v okviru vključitve v CLLD.
  - ❖ v zvezi s tem smo na ravni DRSP in Komisije za program LEADER pozvali MKO k razjasnitvi, ker omenjene vsebine niso bile predstavljene v javni razpravi, prav tako pobude za te vsebine niso prišle s strani LAS, ampak očitno s strani drugih interesnih skupin, ki ne poznajo pravil pristopa LEADER.
- ▶ Pravice porabe za preostanek sredstev bodo posamezni LAS dodeljene na začetku programskega obdobja za celotno programsko obdobje. Višina pravic porabe za posamezni LAS je odvisna od števila prebivalcev, ki živijo na območju LAS, površine območja, katerega LAS pokriva, indeksa razvojne ogroženosti območja (IRO) te števila doseženih točk pri ocenjevanju kvalitete lokalne razvojne strategije.

IZZIVI IZVAJANJA UKREPOV LEADER IN DELOVANJA LAS V OBDOBJU 2014-2020

- ▶ OBSTAJA RESNIČEN INTERES ZA SKUPNO RAZVOJNO NAČRTOVANJE VSEH TREH SEKTORJEV, JAVNEGA, GOSPODARSKEGA IN NEVLADNEGA?
- ▶ OBSTAJAJO RES PRESEČNE RAZVOJNE TEME VSEH TREH SEKTORJEV?
- ▶ SE JE POSAMEZNI SEKTOR PRIPRAVLJEN ZA SKUPNO DOBRO ODREČI DELU VPLIVA, MOČI, DENARJA?
- ▶ OBSTAJA ZADOSTNA TRANSPARENTNOST IZBORA PROJEKTOV, SO JASNI POSTOPKI ZA PREPREČEVANJE KONFLIKTA INTERESOV?
- ▶ IZBOR PROJEKTOV NI DOVOLJ KRITIČEN, KRITERIJI IZBORA PREOHLAPNI?
- ▶ ADMINISTRATIVNO PREZAHTEVNI IN KOMPLEKSNI POSTOPKI?
- ▶ USTREZNOST ČLOVEŠKIH VIROV IN ZNANJA ZA DELOVANJE LAS, IZBOR PROJEKTOV, UPRAVLJANJE...?

IMAMO IZKUŠNJE IZ OBDOBJA 2007-2013, ZATO MORAMO POGUMNO TUDI V OBDOBJE 2014-2020